

Poukázal jsem na to již v různých článcích v tomto časopise. Proto zajisté nebude smětí zůstatí tato osnova bez povšimnutí při poradách o budoucím německém právu.

Nová osnova civilního řádu soudního se rovněž nestala zákonem. To jest velmi vítati. Byla by v mnohém směru přinesla podstatná zhoršení. Takto platí i zde ještě rakouské právo, avšak toto výtečné soudní řízení bylo českou a židovskou praxí politováníhodným způsobem znetvořeno, čemuž nyní musí býti učiněn konec ve smyslu nacionálněsocialistickém...«

Přebudování ministerstva spravedlnosti.

Dr. Karel Pražák, předseda Svazu československých soudců, píše v Soudcovských Listech 1938/11 z 1. listopadu 1938 pod názvem »Na nové cesty«:

Konečně je naším požadavkem, aby

aspoň již nyní přikročeno bylo k přebudování nynějšího typu ministerstva spravedlnosti. I když toto neobstarává jen záležitosti soudnictví, ale má též úkoly jiné, je starost o řádný chod soudnictví hlavním oborem jeho práce.

Žádáme přebudování ministerstva spravedlnosti ve smyslu starých našich organizačních snah v tom směru, abychom ho opravdu mohli považovati za zastávce svých spravedlivých požadavků, stejně jako jiné příbuzné stavy právnické-advokátní a notářský.

Žádáme — pokud se týče soudců a státních zástupců — aby dostalo se těmto v sekcích personálních, organizačních trestních a legislativních takového zastoupení osobami poměrů v soudnictví a poměrů v soudcovstvu znalými, aby bylo jako nejvyšší orgán administrativy justiční — jeho opravdovým mluvčím.

Nemáme ovšem nic proti tomu, když i jiným interesovaným stavům bude přístup do těch kterých sekcí, kde mají zájem, upraven obdobně.

Z právní praxe.

Žalobní petit knihovní.

Žaloba na zřízení nebo zrušení knihovních práv, o které bude vydán rozsudek exekvovatelný dle § 350 ex. ř., má zásadně býti ve svém petitu formulována tak, jako by byl formulován příslušný knihovní návrh.

Jde ovšem spíše o obraty technické, než o výrazy právnické. Nevymazává se pohledávka, nýbrž vymazává se zástavní právo za pohledávku.

Je-li žaloba formulována:

»Žalovaná strana jest povinna trpěti výmaz pohledávky Kč . . . , zapsané na nemovitostech ve vložce číslo . . . pro . . . pod C . . . pod exekucí.«

pak ovšem jest petit sám o sobě dostatečně určitý a neskýtá pochybnosti o tom, čeho se žalující strana domáhala, ba odpovídá dokonce vyjadřování knihovního zákona, i když není zcela správný vzhledem k tomu, že podle technického termínu se vymazává zástavní právo a nikoliv pohledávka.

Krajský soud civilní v Praze rozsudkem ze dne 10. ledna 1938 Ck XII 257/37 zamítl žalobu obsahující shora uvedený petit s odůvodněním, že pohledávka není »knihovním právem« uvedeným v § 9 knih. zák. a předmětem zápisu do pozemkové knihy může býti jen »knihovní právo«.

Vrchní soud v Praze však usnesením ze dne 15. března 1938, č. j. Co IV 85/38, které sa stalo právoplatným, poněvadž nebylo napadeno, tento názor zavrhl a uložil soudu I. stolice ve věci samé rozhodnouti a to s tímto odůvodněním:

»Prvý soud zamítl žalobu s návrhem aby bylo uznáno právem, že dlužní úpis žalobcem dne 31. ledna 1935 podepsaný jest neplatný a že žalovaná strana jest povinna trpěti výmaz pohledávky ve výši 200.000 Kč s přísl. pod pol. C 84 na polovině nemovitostí žalující strany ve vložce číslo 28 pozemkové knihy katastrálního území . . . zapsané, s odůvodněním, že první částí žalobního žádání, jež jest svojí povahou návrhem na určení, nedostává se zákoných předpokladů dle § 228 c. ř. s. pro žalobu určovací a že část tato vzhle-

dem na druhou část žalobního nároku jest nepřipustným superfluum, ježto tam, kde lze žalovati na plnění, nelze žalovati na určení, — v druhé části téhož návrhu pak, že petit jest vadný v označení předmětu žádaného trpění, čímž jest způsobena i nemožnost vedení exekuce.

Po stránce právní není možno v daném případě prvou část žalobního návrhu na určení neplatnosti dlužního úpisu vzhledem k souvislosti přesné oddělovati od části druhé, která jest v podstatě své žádostí o plnění. Nejde o ryzí návrh určovací ve smyslu § 228 c. ř. s., nýbrž žalobu v její celistvosti jest považovati za žalobu na plnění, spojenou se zbytečným návrhem na zjištění předurčujícího právního poměru (sb. n. s. 9113). Z toho důvodu není třeba a také nelze přezkoumávati, jsou-li tu předpoklady návrhu na určení dle § 228 c. ř. s.

Ani v druhé, pro žalobu rozhodné části není žalobní petit vadný, aspoň ne tak, aby odůvodňoval zamítnutí žaloby. Jde jen o ne právě právnicky přesnou, třeba že i zákonem (§ 22 a j. knih. řádu a j. vř. o. z. čl. XXVIII. uv. z. k. ex. ř. a j.) užívanou dikci, odlišující se dle toho, zda důraz se klade na pohledávku, či na její zajištění. Stylistice žalobcem v žalobním návrhu použitá nečiní návrh ten neurčitým (§ 7 ex. ř.).

Žádá-li žalobce, aby bylo právem uznáno, že žalovaná jest povinna trpěti výmaz, vyslovuje tím, že nežádá, aby žalovaná sama dala knihovní zápis dotýčný provéstí.

S názorem vrchního soudu jest plně souhlasiti, neboť zákonná místa jím citovaná skutečně užívají promiscue »výmaz pohledávky« a »výmaz zástavního práva«.

Odvolání samo uplatňovalo:

»Jest správný názor, že pohledávka sama o sobě jest právem obligacním. — Zápisem jejím do pozemkové knihy stává se však pohledávkou hypotekární a tudíž věcně zajištěnou. Jestliže jsem tedy žaloval na výmaz pohledávky »zapsané« pod pol. C 84 ve vl. č. 28 pozemkové knihy kat. území, žaloval jsem tím o výmaz zástavního práva zajišťujícího tuto pohledávku. — »Zápis« jest sice pojem širší, ale jasný a určitý již tím, že odkazuje na položku C 84 v citované vložce, uvážíme-li že tato pohledávka podle celého znění žaloby nemohla býti zapsána jinak, než právem zástavním. — Knihovní zákon jest si vědom této jednoznačnosti a proto důsledně mluví na mnoha místech

nejen o »převodu pohledávky« po případě »hypotekární pohledávky«, ale přímo i o »výmazu pohledávky« (ku př. §§ 22, 51, 53, 57 a pod.) a stejně i občanský zákon (§§ 451, 469, 4. věta, 469a). Právnická terminologie, jak zákonný text ukazuje, mluví o »zapsané pohledávce«, chce-li tím vyjádřiti, že pro pohledávku bylo zapsáno právo zástavní.

Přesto však upozorňujeme na to, že správnější jest stylisace:

»Žalovaná strana jest povinna trpěti výmaz zástavního práva za pohledávkou«,

nebo:

»Žalovaná strana jest povinna dáti vymazati zástavní právo za pohledávku . . .«,

což nechť čtenář si poznamenaná na straně 248 knihy Dr. Pužman, Žaloby a žalobní petity.

Jest přípustna výpověď správcem domu?

Podle rozhodnutí krajského soudu v Plzni ze dne 5. května 1938, R IV 9/38-2, uveřejněného ve Sbírce rozhodnutí vrchních a krajských soudů pod čís. 487 jest správce domu oprávněn dáti nájemci výpověď z bytu; nerozhoduje dokonce ani to, že vypovídaný nájemník platil nájemné některému spoluvlastníku domu. Rekursní soud své stanovisko odůvodňuje velmi stručně a to tím, že oprávnění navrhovatele jako správce domu k podání výpovědního návrhu jest prokázáno potvrzením spoluvlastníků domu, předloženým teprve dodatečně v řízení rekursním. Tato jediná okolnost stačí úplně rekursnímu soudu k odůvodnění legitimace k výpovědi, aniž by se potřeboval zabývati právní stránkou celého případu.

Oproti tomu uveřejněno bylo v Právní praxi, roč. I., str. 261 rozh. nejv. soudu ze dne 10. prosince 1936, čj. Rv I 2153/36 (v úřed. sbírce nepublikované), které právnicky věcně odůvodňuje, že správce domu není oprávněn dáti výpověď z nájemního poměru. Cit. rozhodnutí

kraj. soudu v Plzni je zřejmě chybné a proto v zájmu jednotné praxe nemělo být uveřejněno, tím spíše, když postrádá právního odůvodnění a odůvodnění I. instance se řešenou otázkou vůbec nezabývá.

Exekuce v sudetském území.

Pro území odstoupená Československou republikou Německé říši platí podle nařízení ze dne 14. listopadu 1938 Reichsgesetzblatt č. 191:

Nelze povolití prodej movitých věcí v exekučním řízení do 31. prosince 1938. Vstoupením nařízení v platnost odkládají se ze zákona exekuční řízení v době vstoupení nařízení v platnost zahájená až do 31. prosince 1938, prodej však jest povolití a v odloženém prodejovém řízení pokračovati, je-li povinná strana žid. Na návrh vymáhajícího věřitele může být prodej povolen nebo v odloženém prodejovém řízení pokračováno také již před 31. prosincem 1938, kdyby neprovedení dražby bylo podle hospodářské situace obou stran pro věřitele nespravedlivě tvrdé. Totéž platí, byly-li zabaveny věci, které podle své povahy podléhají při delším uschování zkáze nebo kdyby zabavené věci odkladem řízení značně ztratily na hodnotě. Tyto výhody nepřisluší však židovským věřitelům.

Pokud byly strany zastoupeny československým advokátem, jehož sídlo jest na nynějším území ČSR., jest zapotřebí, aby právní zastoupení bylo svěřeno advokátovi sude-toněmeckému. Podle § 27 zákona o listinných daních (Urkundensteuergesetz z 5. května 1936, který platí pro sudetskou župu již od 10. listopadu 1938) plná moc k zastupování v řízení před soudem nebo před jiným úřadem, a to i tehdy, zmocňuje-li se v ní k přijetí sporného předmětu nebo k dispozicím o něm, jest zdanění (t. j. poplatku v našem smyslu) prosta.

Zpoplatnění jednání, vyžadujících schválení podle vl. nař. č. 218/38.

Vlád. nařízením č. 218/38 bylo stanoveno, že k smluvnímu zcizení nemovitostí zemědělských, nemovitostí zastavěných obytnými domy nebo provozovny a stavebních parcel a k smluvnímu propachtování zemědělských nebo lesních podniků jest — s výjimkami uvedenými v §§ 3 a 4 cit. nař. — třeba souhlasu okresního úřadu. Právní jednání ta jsou bez udělení souhlasu neplatná (§ 1, odst. 3 cit. nař.), tedy před udělením souhlasu okr. úřadu nedošlo k uzavření platné smlouvy. Vznik poplatkové povinnosti spojen jest s okamžikem uzavření platného právního jednání (§ 44 popl. zák.) a jest tudíž udělení souhlasu okr. úřadu zásadně také podmínkou vzniku poplatkové povinnosti. Dlužno tu však rozeznávat:

1. Jde-li o poplatek z prodeje nemovitosti (převodní), který se připíná k právnímu jednání samému bez ohledu na písemné osvědčení, platí uvedená zásada bezvýjimečně a bez omezení. Ohlašovací lhůta osmidenní počíná tu běžeti teprve ode dne udělení úředního souhlasu, t. j. ode dne, kdy třeba jen jednu stranu došlo vyrozumění o tom, že souhlas byl udělen. Takové tržové smlouvy netřeba proto ohlašovati do osmi dnů po uzavření smlouvy mezi kontrahenty, nýbrž lze bez jakýchkoliv škodlivých následků vyčkati, až smlouva bude schválena. Povinnost k převodnímu poplatku vzniká sice okamžikem nabytí titulu k získání vlastnictví, platný titul vyžaduje však úředního schválení (viz Boh. F 3084 ohledně obdobného ustanovení čl. I. zák. č. 108/1921 Sb. z. a n. o zcizení a zavedení zabraného pozemk. majetku).

Den udělení souhlasu okresního úřadu jest také počátkem běhu 40ti denní lhůty k přímému za-

placení převodního poplatku, jak plyne z výslovného předpisu čl. VI. vl. nař. č. 66/1933 Sb. z. a n.

2. Jde-li o listinné poplatky, t. j. o pevný kolek 5 Kč z tržové smlouvy o nemovitosti nebo o stupnicové poplatky z prodeje věcí movitých a ze smlouvy pachtovní, vzniká nárok státu na ně již okamžikem vyhotovení právní (důkazní) listiny, jak plyne z § 1 A č. 3 popl. zák. Již při vyhotovení listiny má být splněna kolková povinnost (§ 3 nař. č. 70/1854 ř. z.). Okolnost, že platnost jednání jest podmíněna úředním souhlasem, neposunuje ani neodkládá okamžik vzniku nároku státu na tyto poplatky. Proto jest nutno kolek 5 Kč na tržovou smlouvu o nemovitosti nalepiti hned při vyhotovení listiny bez

chledu na to, bude-li kup schválen čili nic; stejně nutno zaplatiti v kolcích polatek z listiny o kupu věcí movitých a ze smlouvy pachtovní, nečiní-li více jak 300 Kč. Je-li poplatek vyšší a má-li býti placen přímo, nutno listinu ohlásiti do osmi dnů po vyhotovení, t. j. poté, kdy byla přijata protistranou na důkaz o sjednané smlouvě. Předmětem listinného poplatku jsou však jen listiny o platném právním jednání; byli-tedy souhlas odepřen, má poplatník právní nárok na vrácení poplatku, zaplaceného kolky (§ 77 popl. zák.), resp. na to, aby z listiny poplatek požadován nebyl. Posléze uvedený nárok nutno uplatniti v rekursní lhůtě do příslušného platebního rozkazu nebo za podmínek obnovy řízení.
E. Krautmann.

Z redakce.

Začínáme III. ročník Právní praxe s dvouměsíčním zpožděním. Redakční materiál, který byl připraven do prvního čísla již v září t. r., bylo nutno z velké části rezervovati pro pozdější klidnější doby. Od našeho časopisu každý očekává, že jej bude informovati s hlediska praktických potřeb, tedy především o věcech neaktuálnějších, takže by to znamenalo zpronevěřiti se programu, kdyby každé číslo Právní praxe nebylo odrazem své doby, neboť jen tak přinese čtenářstvu skutečný prospěch.

Toto první číslo vychází v rozsahu 40 stran a též další měsíční čísla budou rozsahu stejného, resp. vydáme v jednom měsíci čísla dvě, dle aktuálnosti a množství nového materiálu, takže dosavadní rozsah 320 stran celého ročníku bude do prázdnin docílen.

Příští číslo bude věnováno především otázkám ústavním, vystěhování, změnám v organizaci advokacie atd. Zmenšený stát a tím zmenšený okruh čtenářstva nesmí znamenati snížení úrovně časopisu, právě naopak. Čím méně jest nás, tím větší úkoly a více práce, k jejichž zdoání je třeba rychlé a odborné informovanosti. K usnadnění toho bude sloužiti i nadále obsah našeho časopisu v míře co nejintenzivnější.

Autoři článků v tomto čísle.

Vrchní rada min. nár. obrany Dr. Karel Řezáč, přednosta okr. soudu v Počátkách Dr. Jiří Cerman, advokát v Praze Dr. Josef Pužman, min. rada ministerstva vnitra Vladimír Verner, advokát v Tachově Dr. František Oswald, asistent práv. fakulty Karlovy univ. Dr. Josef Pražák, přednosta okr. soudu v Polné Dr. Jan Pochobradský, vrch. komisař zem. fin. řed. v Praze Dr. Emil Krautmann.